

Rescriptulu regescu catra diet'a Ungariei.

Noi Franciscu Iosifu din grati'a lui Dumnedieu imperatu alu Austriei, rege apostolicescu din Ungaria, Boemia, Galicia si Lodomeria, rege Lombardiei, Venetiei, Illiriei; archiduce Austriei s. c. l.

Baroniloru remnului, staturiloru eclesiastice si mirenesi si reprezentantiloru credintiosului nostru remnu Ungaria si ai partiloru impreunate cu ea, cari s'au adunatu la diet'a conchiamata pe 2. Aprile 1861, salutare si a Nóstra gratia.

Iubitiloru si credintiosiloru! Dupa ce magnatii si staturile adunate in dieta n'au interdiatu cu datornica promptétia a face destulu provocarei Nóstre indreptate catra ei in rescriptulu Nostru din 30. Iuniu, spre a Ne susterne prea supus'a adresa indreptata catra noi in astufeliu de forma, cá primirea aceleasi se se póta uni si cu demnitatea corónei, care trebuie necurmatu se o aperamu in contra la veri ce atacu, catu si cu drepturile Nóstre de domnitoriu ereditate, — despre cea ce Noi neamu si respicatu preainalt'a Nóstra multumire Magnatiloru si reprezentantiloru adunati, avemu bucurie a ne poté dechiaru conformu dorintiei si datei Nóstre promisiuni cu tóta sinceritatea asupra intrebariloru celoru prea importante cuprinse in pomenit'a adresa, pentru cá asia, pe temeiulu unei desluciri deschise si rezolute se se póta perveni la o delaturare selutara si duratória a dificultatiloru domnitorie.

Cu conchiamarea dietei presente dorimu a deschide drumulu acela, pre care impedecamintele, ce stau in drumu regimului constitutionalu alu regatulu Nostru Ungaria, se se redice pe calea legi, si repórtelate sustatórie intre acelasi si intre celelalte tieri ale Nóstre, care se deriva din nedespartiver'a loru legatura, potrivit cu pretensiunile intregi monarchie, prin potestatea legislativa se se regulede astufeliu, óa decretat'le ce trebuie se se faca spre scopulu acósta; se se potrivésca cu simtiemintele natiunei, si problemele, ce suntu nesemnate a se indeplini, se si alle resolvarea loru pre calea defigerei legale a dietei, eschidiendu de aici ori ce altu modu de deslegare.

Déca in precitat'a adresa a staturiloru si reprezentantiloru tieri se pomenesce de diplom'a Nóstra din 20. Octombre astufeliu, cá cum ea aru sta in apriga contradicere cu autonomi'a Ungariei cea asecurata prin sanctiunea pragmatica, Noi, ce e dreptu, recunóscemu, ca dupa diplom'a de susu diet'a Ungariei va avé pe viitoriu a se consulta asupra aceluor negótie, ce se tienu de asiediarea contributiunei si aceluor'a, care se tienu de tipulu, modulu si ordinea datoriei militare intr'unu tipu deosebitu de legile de mai înainte, ad. laolalta cu ceilalti reprezentanti constitutionali ai intregulu imperiu, totusi de aici nu potemu deduce periclitarea garantiiloru autonomiei constitutionale a Ungariei, ci mai vertosu trebuie se asteptamu numai consolidarea loru in urm'a impreuna intielegerei, ce va esi din consultarile comune cu libere alesii reprezentanti ai celorlalte regate si tieri ale Nóstre despre interesele imprumutate, si preagratosu facemu atenti pe magnatii si reprezentanti adunati in dieta atatu spre acea, ca influinti'a loru se estindea mainainte numai la o mai mica parte a generalei asiediari de contributiuni, dar' nu la tóte speciele de negótie de contributiune si finantie, precum in potestatea diplomei va fi in viitoriu — catu si la sunetulu sanctiunei pragmatice primite in articulele de lege si din anulu 1723, care nu numai pentru acea au intratu in viétia, pentru cá se potemu aperá mai cu succesu remnulu nostru Ungaria de atacurile lui din leuntru si din afara si de incurcarile intreremnului ce leane se acósta si su binecunoscute tieri, ci si pentru cá se se castige pentru imprumutat'a contielegere si unire cu celelalte remne si tieri ale nóstre unu punctu de aperare comunu cu atata mai puternicu.

Literele nóstre regale convocatóre la diet'a de faci'a au si doveditu, ca avemu tare vointia a sustiené datin'a in privinti'a diplomei de incoronare, intocma precum cu scopu de a linisti animele cele interitate si de a delaturá temerile celea nefundate si recunóscemu in faci'a lumei, ca remnulu Nostru Ungaria e a se guverná intr'o forma propria, corespondietória constitutionei cei vechi, atatu in privinti'a personalitatiloru. catu si a sistemii si a formei, ca prin urmare contopirea tieriloru tienetórie de corón'a s. Stefanu in cealalta monarchia nu jace in cugetulu Nostru si e departe de anim'a nóstra. De aci potemu acum, ce e dreptu, deduce negresitu o administrare autonóma a negótiiloru interne ale tieri, dupa cum aceasi prin articulu de lege 10. din

1790 e ordinata, inse nicidecum nu resulta de aici, cumca legatuinti'a cea nedespartivera, sustatória intre remnulu Nostru Ungaria si celelalte remne ale nóstre, sta singuru numai in unitatea casei domnitoré séu ca ea formédia numai o uniune personala, care sírmatiune se refrange chiaru prin pusetiunea de dreptu de statulu alu remnulu Nostru Ungaria essita faptualminte din legi si din istoria.

Unitatea tronului, conducerea armatei si conducerea centrala a finantiiloru comune ale intregulu Nostru imperiu suntu urmarile cele naturali ale sanctiunei pragmatice, care sírédia nedivisibilitatea si nedespartibilitatea monarchiei; si precum remnulu Nostru Ungaria faci'a cu tierile straine, incepundu dela suirea pe tronul essecutata de cas'a Nóstra demnitoria, neci odata a fostu specialminte reprezentatu, si si acutnu sub numele imperiului austriacu — in cerculu mareloru poteri europene — totudeauna se cuprinde dimpreuna cu celelalte remne si tieri ale Nóstre, tocma asia avea Ungaria ne'ntrecurmatu a contribui la comunele cerintie ale intregulu Meu imperiu si ia luá parte la jertfele, care in urmarea evenimenteloru belice se adusera prin popórele monarchiei Nóstre, precum se vede din art. de lege 63. 1741, 2. 1796, 1. 1805, 2. 1807, 6. 1808, si din alte legi.

Prin sórtea, in care a traitu la olalta de trei secle incóce suptu unu regimu comunu remnulu Nostru Ungaria cu tierile intregulu Nostru imperiu, a intratu elu intr'o legatura cu multu mai strinsa, decatu ce s'aru poté numi aceasta unire: o uniune personala.

Aceasta legatura mai intima se desémna chiaru in art. de lege 1. si 2. din anulu 1723 atatu in cuvintele catu si in urmarile loru. Se mai revóca nu numai articuli de lege 21 si 98 din acelasu anu in §. loru alu 3-lea si articuli 104 si 114 la acelasu regimu centralu, care conducea negótiile comune cu cele ale celorlalte tieri ale monarchiei, si legislatiunea unгурésca a datu in §. 4 alu art. din anulu 1741 unu testimoniu stralucitu despre ingrigirea ei pentru garantarea comúneleloru interese ale imperiului, prin care (testimonia) acócesi (legislative), tocma pentru cá supremulu guvernulu alu Ungariei se nu se conduce deosebitu de guvernulu celorlalte parti ale imperiului — si in contradicere cu art. 2 din anulu 1485 citatu in propusetiunea dietala in drivinti'a dreptulu de tutoratu alu palatinulu — numi pe imperatulu Franciscu serinismulu barbatu alu Mariei Theresiei de gloriósa memoria nu numai de coregentu, ci pentru casu de minorentatea eredelui de coróna, si pentru Ungaria de tutoru legiuitu, pentru cá elu cu potestatea paterna si tutorala se póta guverná Ungari'a, cá si celelalte parti ale monarchiei.

Conducerea si administrarea comuna a trebiloru belice si finantiale se documentédia printr'unu siru intregu de fapte complinite, care cu conceptele unei uniuni personale nu se potu impacá, si §. 4 alu art. de lege 4. din anulu 1741, in care tier'a cere denumirea de membri unguresci in ministeriulu de statulu, neci ca s'aru poté esplica fara de o mai strinsa uniune.

Cu legile din a. 1848 vrea ce e dreptu (magiarii) a aduce in viétia uniunea personala, in contradicere nu prea puçina cu dechiararea virita in preouventarea legiloru ecestora: cá unitatea corónei si indatorirele faci'a cu monarchi'a se se pastredie nevatemate; chiaru essecutarea legiloru acestora indatasi in prim'a diumetate de anu a pusu la lumina periculele, care amenintiá intregulu Nostru imperiu cu Ungaria cu totu numai pentru aceea, pentruca cu deplina contempnare a dreptulu publicu si a istoriei Ungariei vrea (magiarii) a tiermuri sustienerea tuturoru intereseloru statulu intre angustulu cercu de activitate a uniunei personale.

Acósta desbinare casioná aguduituri pline de periculu, care adusera cu sene necesitatea de a aplica unu altu sistemulu de administratiune si de a scoate din vieatia institutiunile constitutionale ale Ungariei.

Inse, dupa ce prin diplom'a Nóstra din 20. Octombre 1860 din pleniputinti'a regésca amu datu asecurantia despre restituirea constitutionei ungare pe lunga conditiuni si marginiri, care jacea in intesulu tronulu si alu imperiului Nostru si care la introducerea institutiuniloru constitutionale si in celelalte regate si tieri sunt neaperte, pentru cá se aducemu iu deplinire din partene acósta asecurare, amu pusu eara la locu atatu constitutione vechia a comitatelor, catu si deregatoriile gubernementale ungare, si asia amu conchiamatu diet'a acósta, pentru cá pe calea legislatiunei, ori pe bazea propositiune-

